

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลขอนแก่น" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเป็นพยาบาลประจำการ ณ หอผู้ป่วยอายุรกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม ศัลยกรรมกระดูกและข้อ สูติ-นรีเวชกรรม หู ตา คอ จมูก ห้องคลอด ห้องผ่าตัด ห้องอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน และห้องตรวจผู้ป่วยนอก จำนวน 187 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อจำกัดไม่สามารถศึกษาในประชากรทั้งหมดได้ จึงศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ต้องการวัดเป็นข้อมูลแบบต่อเนื่อง และยังไม่เคยมีการศึกษาในประชากรกลุ่มนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ขนาดตัวอย่างตามตารางของ Krecie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2536) จากประชากร 187 คน ใช้ขนาดตัวอย่าง 126 คน ผู้วิจัยเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 130 คน เพื่อให้ได้ความเชื่อถือมากขึ้น เมื่ออ้างอิงสู่ประชากร (Kerlinger, 1972)

3.2.2 การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามลักษณะงาน คำนวณขนาดตัวอย่างของแต่ละกลุ่มตามสัดส่วน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

ตารางที่ 1 จำนวนพยาบาลและสมาชิกกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มงาน

หอผู้ป่วย	จำนวนพยาบาล	จำนวนตัวอย่าง
อายุรกรรม	17	12
ศัลยกรรม	18	13
ศัลยกรรมอุบัติเหตุ	16	11
ศัลยกรรมกระดูกและข้อ	15	10
สูติ-นรีเวชกรรม	6	4
กุมารเวชกรรม	17	12
หู ตา คอ จมูก	5	4
ผู้ป่วยนอก	14	10
อุบัติเหตุฉุกเฉิน	9	6
ห้องคลอด	5	4
ผู้ป่วยหนัก	28	19
ห้องผ่าตัด		
- วิสัญญีพยาบาล	22	15
- พยาบาลช่วยผ่าตัด	15	10
รวม	187	130

3.3 ตัวแปรที่ทำการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. อายุ
2. ระยะเวลาปฏิบัติงาน
3. การฝึกอบรมเกี่ยวกับโรคเอดส์
4. ประสบการณ์ในการให้บริการผู้ป่วยโรคเอดส์หรือผู้ติดเชื้อเอดส์
5. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อ
 แบบครอบจักรวาล
6. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์
7. การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์

8. การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อ
แบบครอบจักรวาล
9. การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อ
แบบครอบจักรวาล
10. แรงจูงใจด้านสุขภาพ
11. วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนทางการแพทย์
12. สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรค
เอดส์

ตัวแปรตาม การปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 6 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ การฝึกอบรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ประเภทของแหล่งข้อมูลข่าวสารให้ประเภทละ 1 คะแนน ความถี่ของการติดตามข้อมูลข่าวสารให้คะแนนตามระดับโดย

- บ่อยครั้ง 3 คะแนน หมายถึง ติดตามข่าวสารทุกวัน
 - ปานกลาง 2 คะแนน หมายถึง ติดตามข่าวสารทุกสัปดาห์
 - น้อยครั้ง 1 คะแนน หมายถึง ติดตามข่าวสารน้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคเอดส์ประกอบด้วย
 - 3.1 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์
 - 3.2 การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์
 - 3.3 การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อ
แบบครอบจักรวาล
 - 3.4 การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อ
แบบครอบจักรวาล
 - 3.5 แรงจูงใจด้านสุขภาพ

โดยลักษณะคำถามเป็นข้อความ มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีข้อความทั้งเชิงบวกและเชิงลบ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน

การประเมินระดับการรับรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพพิจารณาจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อตามการรับรู้แต่ละด้าน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- การรับรู้ในระดับสูง มีค่า $> \bar{x} + 1 \text{ S.D.}$
- การรับรู้ในระดับปานกลาง มีค่า $= \bar{x} \pm 1 \text{ S.D.}$
- การรับรู้ในระดับต่ำ มีค่า $< \bar{x} - 1 \text{ S.D.}$

- ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนทางการแพทย์ประกอบ-ด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ในการปฏิบัติงานให้ผู้ตอบเลือกตอบว่า เพียงพอ ไม่เพียงพอ และไม่มี โดยให้คะแนนคำตอบที่เพียงพอ เท่ากับ 2 คะแนน ไม่เพียงพอ เท่ากับ 1 คะแนน และไม่มีเท่ากับ 0 คะแนน การประเมินแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

ถ้าตอบได้คะแนนรวม $> \bar{x} + 1 \text{ S.D.}$ หมายถึง มีวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนทาง-
การแพทย์ระดับสูง

ถ้าตอบได้คะแนนรวม $= \bar{x} \pm 1 \text{ S.D.}$ หมายถึง มีวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนทาง-
การแพทย์ระดับปานกลาง

ถ้าตอบได้คะแนนรวม $< \bar{x} - 1 \text{ S.D.}$ หมายถึง มีวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนทาง-
การแพทย์ระดับต่ำ

- ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อแบบ-ครอบจักรวาล ลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับหลักการ และวิธีปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลให้เลือกตอบ ใช่ ไม่ใช่ และไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ เพียงข้อเดียว มีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูก	มีค่าคะแนน 1
ตอบผิด	มีค่าคะแนน 0
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	มีค่าคะแนน 0

การประเมินระดับความรู้ พิจารณาจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ความรู้รวมของกลุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ

- ความรู้ระดับสูง มีค่า $> \bar{x} + 1 \text{ S.D.}$
- ความรู้ระดับปานกลาง มีค่า $= \bar{x} \pm 1 \text{ S.D.}$
- ความรู้ระดับต่ำ มีค่า $< \bar{x} - 1 \text{ S.D.}$

- ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามวัดการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามคู่มือการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อ จากการให้บริการทางการแพทย์ และสาธารณสุข (Universal Precaution) ของกระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 พ.ศ.2538 เป็นแบบประเมินการปฏิบัติงานคือ ทำทุกครั้ง ทำเป็นบางครั้ง ไม่เคยทำโดยมี ข้อความด้านบวกและด้านลบมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ	คะแนน
ทำทุกครั้ง	ไม่เคยทำ	2
ทำเป็นบางครั้ง	ทำเป็นบางครั้ง	1
ไม่เคยทำ	ทำทุกครั้ง	0
ถ้าไม่มีกิจกรรมนั้นในหน่วยงานไม่มีค่าคะแนน		

การประเมินระดับการปฏิบัติพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน การปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- การปฏิบัติในระดับสูง มีค่า $> \bar{x} + 1 \text{ S.D.}$
- การปฏิบัติในระดับปานกลาง มีค่า $= \bar{x} \pm 1 \text{ S.D.}$
- การปฏิบัติในระดับต่ำ มีค่า $< \bar{x} - 1 \text{ S.D.}$

3.5 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3.5.1 การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการโดยศึกษาเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษา

3.5.2 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

- ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโรคติดเชื้อและการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ ประกอบด้วย แพทย์, พยาบาล, อาจารย์พยาบาล จำนวน 7 ท่าน พิจารณา และตรวจสอบความตรงในเนื้อหาและ สำนวนภาษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

- การหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษา ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จำนวน 30 คน

1) วิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ การป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 (บุญธรรม กิจปรีดาภิรัชต์, 2536) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .58

2) วิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับ โรคเอดส์ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .62

3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโรงพยาบาลขอนแก่น พร้อมกำหนดวัน เวลา สถานที่ ที่จะนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.6.1 เตรียมแบบสอบถาม จำหน่ายของถึงพยาบาลวิชาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหอผู้ป่วย

3.6.2 นำแบบสอบถามไปให้หัวหน้าหอผู้ป่วย ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขอความร่วมมือให้ช่วยแจก และเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมนับวันเวลาที่ผู้วิจัยจะมาเก็บแบบสอบถามในอีก 1 สัปดาห์ถัดไป

กรณีเก็บแบบสอบถามครั้งแรกได้ไม่ครบขอความร่วมมือจากหัวหน้าหอผู้ป่วยและกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง และนัดวันเวลาที่ผู้วิจัยจะมาเก็บแบบสอบถามในอีก 1 สัปดาห์ถัดไป

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC* โดยดำเนินการ ดังนี้

3.7.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ ประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ การฝึกอบรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.7.2 วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ แรงจูงใจด้านสุขภาพ ความรู้เรื่องการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อ แบบครอบจักรวาล วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนทางการแพทย์ และการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล

3.7.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แรงจูงใจด้านสุขภาพ อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ หรือผู้ติดเชื้อเอดส์ การฝึกอบรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนทางการแพทย์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล โดยใช้การคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.7.4 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างอายุ ระยะเวลาปฏิบัติงาน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ การฝึกอบรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์หรือผู้ติดเชื้อเอดส์ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล แรงจูงใจด้านสุขภาพ ความรู้เรื่องการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล เป็นตัวพยากรณ์ กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลเป็นตัวเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise Multiple Regression Analysis